

Letnja, izvenredni ponedeljek, vsak dan zjutraj... Anton Gerbec... Za izkazovanje mesečno 4 lire več...

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. - Oglasi se računajo v širskosti ene kolone (72 mm.) - Oglasi trgovcev in obrtnikov v... Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. - Telefon uredništva tu uprave 11-57.

Širni svet v letu 1923.

V prvi številki novega leta smo posvetili, kakor je razumljivo, našo posebno pažnjo dogodkom v naši ožji odmini. So to dogodki, ki predstavljajo, kakor smo rekli, našo grozno pasivo, edino stran v naši žalostni bilanci. Danes bočemo za hip pozabiti to našo nesrečo in se ozreti po širni tujini, da vidimo, kakšna je približno bilanca svetovnih dogodkov, ki so se odigrali daleč od nas v času naših muk in našega trpljenja.

V Italiji je preteklo l. 1923. normalno. V začetku leta si je ustvaril sedanji ministrski predsednik Mussolini prostovoljsko mifiko in s tem dodobra utrdil svoj režim. Vse druge stranke so skoraj popolnoma obnemogle, oziroma so naravnost razpadle. Parlament je izgubil vsak ugled in je Mussoliniju mehanično priklonil, dokler ni prejel zaslužnega plačila in je bil v prvi polovici meseca decembra zaprt. Mussolini je imel vse leto v roki takomenovani pooblastilni zakon ter je neovirano koval nove poslave, katerih je izdal toliko, da bi jih ne peljala dva konja. Odločno se je lotil tudi zunanje-političnih vprašanj. Na tem polju naj omenimo: izpraznitev Dalmacije, ratifikacije svetomargheritških dogovorov z Jugoslavijo, pogajanja paritetne komisije in stvarna aneksija Reke z imenovanjem generala Giardina za vojaškega guvernerja. Kar se tiče odnošajev Italije do drugih držav, je treba omeniti obisk angleškega in španskega kralja, posebno tega poslednjega, ker je bil nenavadno svečano izvršen in so se začele že tedaj širiti govorice o italijansko-španski zvezi, naperjeni proti Franciji. V preteklem letu je zadelo Italijo tudi par naravnih nesreč: bruhanje Etne in povenedj v dolini Gleno. Odločno je nastopal g. Mussolini tudi v vprašanju nemške vojne odškodnine, pri čemer se je postavljajl večinoma na stališče Anglije. Njegov prestiž pred zunanjim svetom pa je nekoliko kvarilo njegovo poredno igranje s parlamentom in parlamentarizmom, na drugi strani pa tudi nasilja njegovih pristašev, ki niso se popolnoma prenehala.

Latinska sestra Italije - Francija - je imela skozi vse leto polne roke skrbi v Porurju, ki ga je zasedla v prvi polovici januarja lanskega leta skupno z Belgijci. Po več mesecih vztrajnega napora je srlna nemški pasivni odpor, toda vprašanje nemške vojne odškodnine je slej ko prej nerešeno. Nemčijo je podpirala Anglija in tudi papež Pij XI. je bil izdal poslanico, v kateri se je po mnenju Francozov postavil na stran Nemcev. To je nekoliko zavleklo pogajanja med Francijo in Vatikanom glede udebe katoliške cerkve na Francoskem, vendar pa so bile vse nepovoljne posledice le hipne. V notranji politiki Francije je važen dogodek volilna reforma, ki je že skoraj pod streho.

Francoska sosedna Anglija je bila lani mirnejša nego prejšnja povojna leta, ker se je na Irskem vzpostavil mir in so končane dolgotrajne in krvave državljanske borbe v tej deželi. Vlada je bila v rokah konservativcev. Dasi je ta stranka malo bolj frankofilska, nego je bil Lloyd George s svojo koalicijo, spor s Francijo radi Nemčije kljub temu ni prenehala, temveč se je še poostiril. V notranjosti niso imeli konservativci posebnih uspehov, predvsem se jim ni posrečilo ublažiti brezposelnosti. Preteklo poletje se je vršila v Londonu vseangleška državna konferenca, na kateri se je razpravljalo o vseh važnejših zunanje- in notranje-političnih vprašanjih, ki so tičejo britanskega carstva. Važen je bil sklep, da se mora uvesti takomenovana zaščitna carina proti uvozu iz inozemstva, medtem ko bi imeli angleški dominioni (Avstralija, Kanada itd.) razne olajšave. Zaščitne carine ali protekcijonistično carinsko politiko je zapisal voditelj konservativcev Baldwin na svoj prapor in razpisal volitve. Bil je poražen: liberalci in laburisti (delavska stranka) so dobili v skupnem poslancem nego konservativci. V sled tega konservativci ne morejo več vladati in postane prvi minister najbrže vodja delavske stranke Mac Donald. Novi angleški parlament se sestane 15. t. m.

Premagana Nemčija je prenašala tudi lansko leto posledice svojega poraza. S svojim pasivnim odporom v Porurju je s govorila ter ponudila pred kratkim Franciji in Belgiji direktna pogajanja za popolno kapitulacijo. Nemška valuta je padla pod ničlo, srednji sloji so obubožali in vsled bede so se pojavljali po raznih krajih Nemčije resni revolucionarni nemiri: v Hamburgu, na Saksoskem itd. V Porenju so separatisti proglasili neodvisno republiko, a bavarski monarhisti so bili uprizorili par mesecev pred koncem leta pod vodstvom prestolovca Hitlerja in Ludendorffa puč z namenom, da proglasijo vojaško diktaturo po vsej državi. Toliko porenjski separatizem, kolikor bavarski puč je propadel in nemška republika je bila rešena. Ni se pa rešila iz zmečnje in bede, v kateri se zviija vsa povojna leta.

Severne države Danska, Švedska in Norveška kakor tudi Nizozemska so bile brez posebnih važnejših dogodkov. Te države so bile v vojni nevturalne ter sedaj uživajo bogastvo, ki si za ga stekle ob vojni s kupčevanjem z zvezniki. Njih valuta je zdrava in trdna. Isto velja tudi glede Švice, ki je tudi bila nevturalna. Njen mir kalijo v zadnjem času ruske represalije, ki jih je odredila sovjetska vlada radi umora so-

vjetskega diplomata Vorovskega. Morila sta biti oproščena, dasi sta svojo krivdo priznala.

Proti koncu lanskega leta je stopila med zapadnoevropskimi državami v ospredje tudi Španka s svojo vojaško revolucijo pod vodstvom generala De Rivera. Veliko pozornost je vzbudil, kakor že rečeno, tudi obisk kralja Alfonza v Italiji. Španka je podpisala pretekli mesec s Francijo in Anglijo pogodbo o Tangerju. Italija je bila vsled nasprotovanja Francije iz teh pogajanj izključena.

Srednja in jugovzhodna Evropa je bila v preteklem letu polna važnih dogodkov. V Jugoslaviji je prišel pri zadnjih volitvah do veljave plemenski čut Srbcev, Hrvatov in Slovencev. Radić je ostal tudi lani zvest svojih negativni politiki, s katero je omogočil samoradikalno vlado, ki ima vaje države trdno v svojih rokah. Radićeve agitacije v inozemstvu niso imele nikakega vpliva na jugoslovensko notranjo politiko. V zunanji politiki Jugoslavije je treba omeniti pogajanja z Italijo glede Reke, ki niso še dovedla do nikakega uspeha, in niški sporazum, sklenjen z Bolgarsko, dalje sporazum z Avstrijo, jugoslovenska svobodna cona v Solunu, vzpostavitev prijateljskih odnošajev z Albanijo, razmejitve z Rumunsko itd. Tudi ustalitev dinarske valute je treba omeniti kot uspeh sedanje vlade. Na sosednem Bolgarskem se je izvršila revolucija proti vladilca bolgarskih kmetov Stamboljskega, ki je vladal ves čas po vojni. Bil je umorjen, a njegov naslednik je postal profesor sofijskega vseučilišča Cankov. Bolgarska revolucija pomeni velik udarec za idejo zblizanja in ujedinjenja Bolgarov z ostalimi Jugoslovenci. Tudi na Grškem je bilo lansko leto večinoma revolucionarno. Radi poraza grške armade v Mali Aziji so bili obsojeni na smrt tedanji ministri in kralj Konstantin je moral zapustiti deželo (umrl je v Palermu). Sledil mu je njegov sin Jurij II, toda moč je bila v rokah revolucionarne vlade. V zadnjem času se je začela širiti republikanska ideja. Pred kratkim so se vršile volitve v ustavodajno skupščino in kralj je bil pozvan, naj zapusti Atene. Odsel je na Rumunsko, a v domovino je bil zopet poklican Venizelos, najboljši grški državnik. Nova grška skupščina se sestane danes ter bo odločila, ali ostane Grška monarhija ali se izpremeni v republiko. Republikansko gibanje je postalo precej živahno posebno po zasedbi Krfa s strani Italije.

Romunski je dobila lansko leto novo ustavo. Izvaja se tudi temeljita agrarna reforma. V zunanji politiki je najvažnejše vprašanje njenega razmerja do Rusije. Sovjetska vlada ni priznala aneksije Besarabije. V zadnjem času se mnogo govori o obnovitvi pogajanj med tema dvema sosednima državama. - Avstrija si je s pomočjo mednarodnega posojila doobra pomogla in postajajo njene notranje razmere počasi normalne. - Ogrska se tudi poteguje za tako mednarodno posojilo. O tem se bo sklepalo med drugim na konferenci Malega sporazuma v Belgradu, ki se sestane 9. t. m. - Čehoslovaška je najsolidnejša država v Srednji Evropi in njena gospodarska in finančna konsolidacija se je nadaljevala tudi po umoru finančnega ministra Rašina. Ta država je že sklenila trgovske pogodbe z velikim številom drugih držav. Čehoslovaška je voditeljica Malega sporazuma, h kateremu pripadata še Jugoslavija in Romunski. Med zunanje političnimi uspehi naj navedemo obisk predsednika Masaryka v Londonu in predvsem v Parizu. Posledica obiska v Franciji bo skorajšnja sklenitev zvezne pogodbe s to državo. - Poljska se je morala tudi lansko leto boriti z velikimi finančnimi in valutnimi težkočami. Vlade krize so bile po umoru predsednika Narutowicza na dnevnem redu. Velike ovire ji je delalo njeno negotovo razmerje s sovjetsko Rusijo. V zadnjem času so se začele širiti vesti o nekakem sporazumu med tema dvema slovanskima državama. Rešitev vprašanja Javorine bo brez dvoma omogočila tudi tesnejše zblizanje med Poljsko in Čehoslovaško.

Rusija je napravila lansko leto velik korak naprej po poti svoje obnove. Po predlaski lakoti so sledile dobre letine in vsa poročila soglasno poudarjajo vidni napredek te velike slovanske dežele. Najvažnejši dogodek je nova ruska ustava, po kateri tvorijo vsi deli Rusije zopet eno pol. celoto. Rusija je s to ustavo tudi pravično in temeljito rešila narodno vprašanje. V prvi polovici lanskega leta se je mnogo pisalo o preganjanju katoliške in pravoslavne cerkve. En katoliški prelat je bil celo obsojen na smrt in ustrelen, pravoslavni patrijarh Tihon pa je bil izpuščen na svobodo. V začetku lanskega leta so Japonci izpraznili vzhodno Sibirijo in vse leto so se vršila neuradna pogajanja za sporazum med tema dvema državama, ki pa so ostala brez vsakega uspeha. V zadnjem času se mnogo govori o priznanju sovjetske vlade s strani drugih držav. Tako priznanje je najbližji cilj sovjetske diplomacije. Ruska sosedna na morju Japonska je doživela preteklo leto najgroznejši potres, kar jih pomeni zgodovina. Važno pristanišče Jokohama je bilo popolnoma, a glavno mesto Tokio večinoma razdejano. Več sto tisoč ljudi je izgubilo življenje. Japonska je veljala do pred kratkim za deželo, ki ne pozna socialnih bojev. To mnenje je bilo

te dni postavljeno na laž z atentatom na prestolonaslednika Hiro-hita, ki ga je izvršil neki študent, kateri je izjavil, da je komunist. Ta atentat bo nepovoljno vplival na odnošaje med Japonsko in Rusijo. Druga sosedna Rusije na Daljnem vzhodu - Kitajska - je bila vse leto pozorišče državljanskih vojn. Osrednja vlada v Pekingu je brez moči, pravi gospodarji v deželi so vojaški gubernatorji (generali). Poleg teh neredov je treba omeniti tudi številne roparske tolpe, ki divjajo po vsej deželi. Take razmere so seveda velika ovira za razvoj trgovskih stikov z inozemstvom.

V Ameriki so bili vse leto jezni na Evropo radi stalne vojne nevtarnosti, ki jo povzročajo naše evropske razmere. Zedinjene države se niso aktivno vtkale v evropske zadeve. Tako je bilo pred smrtjo predsednika Hardinga in tako je ostalo tudi potem pod njegovim naslednikom Coolidge-om. Najvažnejše vprašanje, ki ga ima urediti Evropa z Ameriko, je vprašanje plačevanja dolgov. Razen Anglije ne plačuje nobena evropska država od sedaj niti obrestni. Evropa se zanaša, da bo ameriški stric te dolgove kar odpustil in brisal, toda on noče o tem ničesar slišati. V zadnjem času so se začele Zedinjene države zanimati v večji meri za usodo Nemčije in so sklenile, da se udeležijo dela poizvedovalne komisije, ki ima ugotoviti plačilno zmožnost premagane Nemčije. Ta komisija začne poslovanje že v drugi polovici meseca januarja. Kar se tiče ostalih ameriških držav, naj omenimo revolucijo in državljansko vojno v Mehiki, ki se je začela v decembru a ni še končana, in potrese v

Snežni plazovi v Savojski dolini

Več hiš porušenih - Človeški žrtve - Železniška zveza med Francijo in Italijo za nekaj časa pretrgana

CHAMBERY, 1. Skoda, ki so jo povzročile vremenske nepravilne v Savojski dolini, je zelo velika. Neprestani snežni zameti, ki so trajali od božiča do večraj, so odrezali mnogo vasi od ostalega sveta. Utrgali so se plazovi, ki so, kakor v krajih Aime, Bourg, St. Maurice in Beaufort, zahtevali tudi več človeških žrtve. Vsa pokrajina je zasuta s snegom; nikjer ni poznati ne poti, ne cest, hiše so skoro vse v snegu, tako da se človeku zdi, da ni živega bitja v vsej pokrajini. Prebivalci se bojujejo iz hiš, ker se ne morejo ugotoviti, v kakem stanju so poti, ceste, mostovi, ki so jih plazovi poškodovali.

V krajih Gramier in Taventaise je saczni plaz odnesel s seboj 3 hiše. Stanovanci so pravočasno opazili bližajočo se plaz in zbežali. Živino je plaz odnesel. Nad vasjo Montigirod se je utrgal velikanski plaz, ki je podrl 6 hiš; bila je tudi ena človeška žrtev. Blizu Chamonix je bila prekinjena električna železnica. Zimski izletniki so morali opustiti izlete v gore. Komaj je nehala snežiti, je pričel pihati gorak veter; sneg se je pričel topiti, plazovi so se pričeli valiti v doline. Večraj so nastale povodnje, hudourniki so prestopili bregove. Poškodovanost je bilo mnogo elektrarn; voda je podrla jezove in umečne nasipe. Sledil je še dež. Večraj okoli 17. ure se je utrgal med Saint Michel-om in La Praz-om plaz, ki je prekinil železniško zvezo med Saint Michel-om in Modane-om. Železnica med tema krajema je speljana preko velikega prekopa, ki pelje v reko Arc. Plaz je ubral pot po tem prekopolu ter zasul železniški most kakih 10 metrov visoko; tako je bila prekinjena železniška zveza Rim-Pariz preko Modane. Radi tega so morali začasnoma voziti vlaki preko Ventimiglia.

Na stotine francoskih vojakov-alpincev se je lotilo dela, da bi izpraznilo železniško progjo. Delo je bilo toliko težje, ker je plaz poleg snega nagrmadil na železnico velikanske skale. Delo traja še danes; a jutri zjutraj bo progja spet prosta in vlaki bodo lahko spet redno vozili preko Modane.

Prevoz poveljnika zrakoplova „Dixmude“

PALERMO, 31. Popoldne je bilo truplo pok poveljnika francoskega zrakoplova „Dixmude“, poročnika Du Plessis-a ob navzočnosti zastopnikov vojske in posebno vojne mornarice ter mnogobrojne množice meščanstva vkrcano na italijanskega torpedolovca „Prestinari“. Prefekt gr. uff. Gasti je s krova ladje v imenu vsega prebivalstva zadnjič pozdravil truplo junaka, ki je žrtvoval svoje mlado življenje za veličino domovine. Francoski dodeljenec Joubert se je zahvalil. Nato je ladja dvignila sidra; vojaštvo je še enkrat pozdravilo, mnogobrojna množica se je odkrila in ladja je odplula.

V Neapolju

NEAPOLJ, 1. Torpedolovec „Prestinari“ je prispel danes zjutraj v tukajšnje pristanišče. Ob 10'40 je bilo truplo poročnika Du Plessis-a izkrcano. Navzoča so bila vojaška in civilna oblastva in francoski pomorski dodeljenec Joubert. Krsta, ki je ovita s francosko trobojnico, je bila prenešana v cerkev, ki se nahaja v ladjedelnici. Razvil se je dolg spredod od kraja, kjer je bila zasidrana ladja „Prestinari“, do cerkve. Truplo bo ostalo v cerkvi, dokler ne prispe francoska križarka „Strasbourg“, ki ga bo prepeljala domovino. Poročnik Du Plessis pušča za sabo vdovo in 3 nedorasle otroke, izmed katerih je eden star komaj en dan. Vesti, ki prihajajo iz Tounto, kjer se nahaja nesrečna družina, pravijo, da pokojnikova žena srčno prenaša

srednji Ameriki, ki so napravili mnogo škode in zahtevali precej žrtve.

V četrem delu sveta - v Afriki - so vsi narodi podjarmljeni od raznih evropskih držav in se njihov glas nikakor ne sliši ne posluša. V Tripolitaciji je bilo več bojev med italijanskimi četami in domačimi vstaji. Vstaji so bili skoraj povsod poraženi. Ne tako pa v Maroku, kjer so domači vstaji Špance popolnoma potokli. Do lanskega leta je bila edina neodvisna država v Afriki Abesinija, od 1921. leta pa je postal tudi Egipet neodvisen. Tik pred novim letom je bil sprejet od kralja Viktorija Emanuela novi egipčovski poslanik v Rimu.

V sosedni Srednji Aziji je vzbujala vse lansko leto veliko pozornost Turčija. Po zmagi nad Grki je sklenila z zavezniki lausannsko mirovno pogodbo, s katero je zagotovljena njena neodvisnost. Preteklo poletje je bila proglašena na Turškem republika. Njen prvi predsednik je postal Kemal paša. S proglasitvijo Turške za republiko se je prvič v zgodovini tega naroda izvršila popolna ločitev posvetne oblasti od duhovne.

S tem bi bila bilanca najvažnejših svetovnih dogodkov končana. Vsebuje številne postavke, toda že pri prvem pogledu se vidi, da tudi tu pasive znatno prekašajo aktive. Ravnovesje, ki ga je pokvarila svetovna vojna, ni še vzpostavljeno. Se le tedaj, ko se ga posreči vzpostaviti, bo mogoč ves svet, v prvi vrsti pa naša razmesarjena Evropa, kreniti po ravni poti sigurnega in naglega napredka ter popolne obnove.

udarec, ki jo je zadel. Oče pokojnika je polkovnik v francoski armadi.

V izvedeniskih krogih so mnenja, da je v zrakoplov „Dixmude“ tresčila strela, ki je povzročila eksplozijo zrakoplova. To domnevo bi potrjevalo dejstvo, da ni nikakega sledu o ostankih zrakoplova.

Voščila kraljevi dvojici k novemu letu.

RIM, 1. Ze v zgodnjih jutranjih urah se je zbrala pred glavnim vhom v kraljevo palačo številna množica občinstva, ki je hotelo prisostvovati novoletnim voščilom kraljevi dvojici. Ob 10.15 je stopilo v kraljevo palačo predsedstvo in odposlanstvo senata in zbornice in štirih ekvipažah spremljanih po jezdnih odsekih karabinerjev. Ob tridesetih na 11 se je pripeljal v avtomobilu ministrski predsednik Mussolini, ki ga je spremljal državni podtajnik Acerbo.

Čin bivših avstro-ogrskih vojakov v italijanski armadi

RIM, 1. Ministrski svet se je v zadnji seji bavil z vprašanjem vojaške obveznosti bivših avstro-ogrskih vojakov, ki so postali italijanski državljani na podlagi mirovnih pogodb. S tem v zvezi je ministrski svet tudi razpravljajl o vprašanju, ali naj se prizna bivšim avstrijskim vojakom čin, ki so ga zavzemali v avstrijski armadi. Ministrski svet se ni končno veljavno sklepajl, ampak je odložil razpravo za nedoločen čas. Edino, ako bo zajamčeno, da se ne bo mogel nihče odtegniti vojaškim dolžnostim napram novi državi (podčrtal ur.) bodo varovani moralni interesi onih, ki so se bojevali proti avstro-ogrski monarhiji ter jo premagali. (Stefani.)

Odklikovanje radi pomoči v nevarnosti

RIM, 1. Na svoji zadnji seji je odklikoval upravni svet ustanove „Carnege“ nekaj oseb, ki so priskočile na pomoč ponesrečencem. Med drugimi je bil odklikovan neki delavec, ki je skočil iz višine 7 metrov v reko Adijo in rešil neko dekle gotove smrti. Nadalje je bil odklikovan neki zidar, ki je skočil v globok vodnjak in potegnil iz njega svojega ponesrečenega tovariša.

Masčevanje razjane množice radi bogoskrunstva Bogoskrunitelj živ sežgan

RIM, 1. Sele danes so znane podrobnosti o strašnem masčevanju množice v Celanu nad nekimi Francesko Tomei, ki je dne 29. decembra ponoči odprl relikvije nekaterih mučenikov iz l. 1600, ki so se hranile v tamkajšnji cerkvi. Ko je naslednjega dne prišel cerkornik v cerkev, je namreč opazil, da so šipe relikvij razbite in kosti mučenikov raztresene po tleh. Prebivalstvo je vest o tem zločinu silno razdražilo in sklenilo je, da poišče samo zločince in da se maščuje. Kmalu je bilo dognano, da je to neki Francesco Tomei, ki je bil komaj izpuščen iz ječe. Predčvrčnejšim se je karabinerjem posrečilo aretirati zločince na postaji. Razjarjena množica je hotela iztrgati zločince karabinerjem, a tem se je s pomočjo državne milice posrečilo pripeljati do vojašnice, kamor so ga zaprli.

V cerkvi je tamonjhi župnik miril razjano množico, naj vendar pripusti sodbo in izvršitev kazni oblastvom; toda župnikove besede so bile zaman. Kakih 7.000 ljudi je navalilo na vojašnico, kjer je bil zaprt Tomei; vsak odpor karabinerjev je bil zaman. Množica je vdrila v vojašnico, zgrabila zločince, ga prenesla na trg ter tam do krvi pretepla. Toda razjarjena množica se še ni zadovoljila s tem; obesila je zločince na kol, ga polila z bencinom ter sežgala živega. Ko je bila obsodba izvršena, se je množica mirno razšla.

Železniška nesreča v Francoskem - 40 ranjencev.

PARIZ, 1. „Matin“ poroča, da je par sto metrov od severne postaje trčil brzovlak iz Bruselja v neki predmestni vlak, pri čemur je bilo 40 potnikov lahko ranjenih.

Vprašanje nemške o dškodnine

Stresemann o boju med Francijo in Nemčijo. MILAN, 1. Dopisnik lista „Secolo“ je stavil nemškemu ministru za zunanje zadeve dr. Stresemannu, ki se nahaja že nekaj dni na počitku v Luganu nekaj vprašanj glede nemške politike.

Stresemann ga je opozoril, da se nahaja Nemčija v kritičnih momentih in da torej ne sme staviti vprašanj, na katera mu ne bi mogel odgovoriti. Tudi berlinska vlada sama smatra za neprimerno objaviti svoje namere. V svojem govoru o angleški politiki se je Stresemann izrazil sledeče: Vi morate v londonskem tisku poznati program vodje laburistov, toda jaz kot zunanji minister moram izjaviti, da ga ne poznam. Pričakujem bodočnosti. Mi se ne smemo nadalje vdajati upom. Vsaki dan nam nepriznani dogodki dokazujejo, da se ne smemo vdajati zapeljivostim niti ustvarjati dalekosežnih načrtov. Mi upamo in smo trdno uverjeni, da se bo naš položaj v letu 1924. zboljšal; vendar se to ne bo zgodilo niti jutri, niti v prihodnjih tednih. Oba izvedeniska odbora, ki pričneva delovati v kratkem času bosta mnogo koristila za rešitev odškodninskega problema. Vendar pa je napačno smatrati, da bosta problem rešila izvedeniska odbora. Po sedanjem stanju stvari se tega ne more upati.

Nadalje se je izrazil o preiskovanju nemških kapitalov v inozemstvu sledeče:

Moja ideja se ni izpremenila. Sklepijem se na svoj govor v državnem zboru. Gotovo je, da obstoje nemški kapitali v inozemstvu, toda ravno tako gotovo je, da ne dosegajo številke, ki jo navajajo Francozi. Nemška vlada in osebno finančni minister imata velik interes na tem, da se ti kapitali iztaknejo, ugotovi njihova višina in vrsta. Nočem reči, da bi jih radi poznali samo radi obdačenja, marveč jih odplačila vojne odškodnine. Logično je, da jih mi ne bomo branili.

Nato je Stresemann govoril o ameriskem posojilu za nabavo živil. Izrazil se je, da ni višina zneska še ugotovljena, da se pa suče okoli 60 milijonov dolarjev. V tej zadevi se vršijo pogajanja, ki jih pa ovira Francija s svojim sovražnim zadržanjem.

Med tem ko Francija dovoljuje Romuniji, Poljski in Jugoslaviji ogromna posojila, ne da bi bili dolgovti teh držav zajamčeni, se z vsemi silami bori proti priznanju prednosti ameriškemu posojilu za nabavo živil pred vojno odškodnino. Na vprašanje o mnenju berlinskih krogov glede padca franka se je bivši kancler nasmejal in naglasil, da je prišlo do stanja, ki so ga želeli Francozi sami. Rekel je: Nikakega sodelovanja - je geslo Poincaréja. Nemška odškodnina mora služiti vsem načrtom francoske finančne politike in čim odškodnina ne pride se mora finančna ladja pogrežati ter pri tem zapustiti zvezane tako sužnje kot lastnike. Položaj je resnejši kot kdaj prej; resnejši tembolj, ker se skuša v sreču Evrope ustvariti separatizem, ki ne obstoja. Obstojajo oborožene in plačane tolpe, ki nimajo s porenjskim prebivalstvom ničesar skupnega. Zagotavljajl lahko, da ne bi separatizem obstojal niti 24 ur po obojestrni Porenjcev izpod francoskega jarma. Enotnost države je nezlomljiva.

Po par besedah o separatizmu na Bavarskem in v Palatinah se je Stresemann dotaknil italijanske politike.

Potovanje predsednika nemške državne banke

PARIZ, 1. „Petit Parisien“ poroča iz Haaga, da poseti v kratkem novi predsednik nemške državne banke dr. Schacht Amsterdam v svrhu razgovorov s finančnimi krogi. Od tam se odpelje v London. Kot njegovi predniki se trudi tudi on, da bi izvelkel zavozeno finančni voz, toda zankrat se mu ne obetajo najboljši izgledi, kajti preveč je ovir, ki mu jih stavlja zunanja politika.

Porenjci se branijo odločite Društva narodov

LONDON, 1. General Sir Friderik Maurice je napisal v listu „Daily News“ članek sledeče vsebine: Porenjci se boje slutaja, da bi Društvo narodov odločilo o njihovi usodi, ker domnevajo, da bi dobila zasedba zakonito lice in bi morali še nadalje ostati pod Francozi. Radi tega so nasprotni, da bi Nemčija vstopila v Društvo narodov.

Te bojazni se niso zmanjšale vsled zadnjih dogodkov v bavarskem Palatinatu, kjer se je majhna skupina separatistov polastila oblasti nad prebivalstvom s pomočjo Francozov.

To zadržanje porenjskega prebivalstva znatno otežkoča položaj berlinske vlade, ki na eni strani z vsjo silo deluje za sprejem v Društvo narodov, na drugi pa mora računati z upravičenimi kljici porenjskega prebivalstva.

Noskeja napadli komunisti

BERLIN, 1. Policija v Hannoveru je objavila poročilo glede atentata na Noskeja. Atentat so organizirali komunisti. Pri hišnih preiskavah so dobili velike množice razstrelivnega materiala.

Glasovi o odhodu nemškega kronprinza na Krf

DUNAJ, 1. „Morgen“ poroča, da je v Pragi razširjena vest o predlogu naj se nemški kronprinca povabi na Krf. Tako povabilo bi po mnenju lista zelo dobrodošlo nemški vladi, ki bi se s tem rešila velike skrbi, ki jo povzroča njegova prisotnost v državi. Tudi kronprinca bi se temu vabilu odzval in zelo rad nastopil lastnino starega očetovega gradu.

Anglija bo nadomestila Chester

LONDON, 1. Ustanovljena je bila nova angleška družba s petmilijonsko glavnico, ki bo zgradila železniško progjo Samsum-Sivas v Turčiji. Kakor smo že poročali je Turčija pogodbo „Chester“ razveljavila, ker se ni družba držala prevzetih obveznosti.

Razvrstitev čet v zasedenem ozemlju.
PARIZ, 1. Po poročilu «Intransigence» je gotovo, da se v Porurju pripravljajo razvrstitve čete. List pravi, da bodo zasedbene čete znane na polovico. Francija bo imela tako v Porurju kot v porenskih deželah po eno garnizijo vojaštva. Tam ostane samo en armadni zbor, ki bo podrejen poveljstvu v Düsseldorfu. Razdeljen bo na tri divizije in sicer se bo prva nahajala v Düsseldorfu, druga v Essenu in tretja v Dortmundu.

Nemški odpravnik poslov v Parizu izrazil sožalje radi nesreče zrakoplova «Dixmude».
PARIZ, 1. Nemški odpravnik poslov v Parizu v. Hösch je posetil generalnega ravnatelja ministrstva za zunanje zadeve in mu izrazil sožalje nemške vlade radi nesreče zrakoplova «Dixmude».

Izreden mrz v Nemčiji.
BERLIN, 1. Mrz je letos v Nemčiji izredno občuten; temperatura pada od dne do dne. V vasi Wassenbunde je kazal termometer 35 stopinj pod ničlo; mnogim prebivalcem so zmrznili udje. Najprej je zapadel sneg, nato pa je pritisnil hud mrz in sneg je zmrazil, tako da so našli na cestah prava drsališča. To zelo ovira promet; poleg tega ljudem neseštetokrat izpodrsne, kar ima včasih zelo težke posledice. Samo včeraj si je na ta način v Berlinu zlomilo okoli 45 oseb roko ali nogo.

Wis Cankovega govora v Beogradu
Vesti izvirajo iz nepravčnosti.
SOFIJA, 1. Bolgarski dopisni urad poroča, da se tomlažnik izjave Cankova v sobranju v Beogradu kot povratek k predvojni notranji in zunanji politiki. Poleg tega, naj bi njegove izjave vsebovale izjavljanje. Nekateri listi so šli baje celo tako daleč, da so zahtevali vojaške varnostne odredbe. Te vesti so vzbudile v bolgarskih političnih krogih veliko začudenje, kajti splošno prevladuje mnenje, da ni pripisovati izjavam Cankova tolike važnosti. Ministrski predsednik je izjavil, da je Bolgarija kot vedno pripravljena izpolniti vse v mirovnih pogodbah prevzete obveznosti.

Kar se tiče izhoda na Egejsko morje, armade in manjšinskih pravic je Cankov samo apeliral na čut pravčnosti onih, ki so dolžni skrbeti za mir na Balkanu.
V političnih krogih domnevajo, da temeljito vske tozadavne vesti in komentari na nepopolni podlagi in da se bo to odstranilo, ko bodo beograjski listi v posesti celotnega Cankovega govora.

Vesti o rusko-bolgarskih pogajanjih neresnične
SOFIJA, 1. Bolgarski brzojavni urad javlja: S kompetentne strani smo pooblaščen, da izjavljamo, da je vest, ki se je razširila v inozemstvu, čes da je sovjetska vlada predlagala bolgarski, naj bi se prišla pogajanja med Rusijo in Bolgarijo — popolnoma neresnična. Nasprotno, v političnih krogih trdijo, da je sovjetska vlada na ponovne prošnje bolgarske vlade, da bi se rešilo vprašanje povratka ruskih beguncev v Bolgariji, našla vedno kak nedoločen odgovor.

Pogajanja med Rusijo in Romunsko gledi Besarabije
DUNAJ, 1. Časopisi poročajo, da se bo 15. januarja sestala rusko-romunska konferenca, ki bo razpravljala o raznih vprašanjih omenjenih držav, posebno o vprašanju Besarabije in romunskega zlatega zaklada, ki se nahaja v Moskvi. Konferenca se bo vršila na nevtralnem avstrijskem ozemlju na Sohoograškem. Čičerin bo predsedoval ruski, Dimandji pa romunski delegaciji.

Angleški industriji v Moskvi
LONDON, 1. V Moskvi se nahaja neko angleško odposlanstvo industrijev v svrhu pogajanj s sovjetsko vlado glede dobave raznih železnih proizvodov, lokomotiv, strojev, v vrednosti več milijonov funtov sterlingov. Naglašajo se, da vpliva na pogajanja predstoječe priznanje sovjetskih obljub od strani angleške vlade.

Polegno vzemirjenje radi francosko-čehoslovaške zveze
VARŠAVA, 1. Vesti iz Pariza o novi francoski orientaciji napram Rusiji in o členitvi francosko-čehoslovaške zveze so vzbudile v tukajšnjih političnih krogih veliko razočaranje. Nikdar ni Poljska doživela takega razočaranja kot sedaj, ko se je Beneš posrečilo skleniti tesno zvezo s Francijo, ne da bi jo slednja prej na to opozorila, osebno, ker se je to zgodilo po javornem neuspehu.

Poljski predstavnik v Parizu, ki se je mudil na potovanju po Poljskem je dobil nalogo, naj se takoj vrne na svoje mesto.
Angleški glasovi o fašistovski politiki
LONDON, 1. «Morning Post» je prinesla pregled znanje politike v letu 1923, pri čemer omenja, da je dala Italija občutiti svoj glas v sredozemskem morju. «Daily News», ki je radikalno glasilo pa pravi sprico splošnega evropskega političnega položaja, da se lahko najde dovolj razlogov za nezaupanje napram fašizmu in da se je včasih dozdevalo, da pomenja fašistovska zunanja politika nevarnost za evropski mir. Vendar pa takoj dostavlja, da so dejstva dokazala nasprotno. Na raznih poljih in predvsem na finančnem pa je imela fašistična Italija celo uspehe kljub fašistovskim brezobzirnim metodam. Na splošno se je položaj od meseca decembra zboljšal.

Izid albanskih volitev — Zmaga vladne stranke
TIRANA, 1. Do danes so znani slednji rezultati o političnih volitvah v Albaniji. Lista vladne stranke je zmagala v petih okrajih; opozicija pa v treh. Fan Noli, vodja Miriditov je bil izvoljen v treh okrajih. Iz ostalih okrajev niso še prišla točna poročila, osebno ne iz notranjosti države, ker so bile vse zveze radi snežnih zametov prekinjene. Splošno pa se domneva, da je vladi zmaga zagotovljena.

Zahvala peruanskega konzula za veličasten pogreb peruanskega državnika
GENOVA, 1. Včeraj smo poročali da je umrl v Genovi bivši peruanski ministrski

predsednik in sedanj ravnatelj poštних in brzojavnih uradov. Mesto mu je privedlo veličasten pogreb. Ob tej priliki je posetil peruanski generalni konzul v Genovi, Gonzaloz, predstavnik italijanskih političnih oblasti in jim izrazil zahvalo države Peru.

Incident v Beli hiši
Žena belgijskega poslanika odklonila roko nemškega poslanika

LONDON, 31. Iz Washingtona poročajo, da je prišlo med obedom, ki ga je privedel predsednik republike Coolidge na čast diplomatskega zbora, do precej neljubega incidenta.

DNEVNE VESTI
Razpust občinskega sveta na Slavini
Nase občine padajo ena za drugo v roke občinskim komisarjem. Pred kratkim smo opozarjali vlado na veliko gospodarsko krizo, v kateri se nahaja vsa naša dežela, tako da občine le z največjo težavo pokrivajo najpotrebnejše stroške, ki jih zahteva njihova uprava. Vsled tega so komisarji, ki jih je treba drago plačati, največja žrtev, kar se jih more naložiti našim revnim občinam po deželi. Vlada se za ta dejstva ne meni in kaže v zadnjem času neko neumorno vneto v komisariziranju naših občin. Tako objavlja «Gazzetta Ufficiale» od 28. decembra 1923. kr. odlok o razpustu občinskega sveta na Slavini. Za komisarja je imenovan g. Arturo Buffon. Značilno je utemeljevanje, s katerim je g. Mussolini predložil kralju ta odlok. Pravi, med drugim, da so se izkazali občinski svetovci za nesposobne. Vsled tega da je bila vsa občina v neomejeni oblasti župana in občinskega tajnika, ki sta delala protidržavno propagando v občini sami in tudi preko njenih mej!!!

Kaj sta neki tako strašnega zagrešila proti državi župan in občinski tajnik na Slavini, o tem seveda g. Mussolini molči in bi gotovo ne znal povedati nič konkretnega niti on niti njegovi izvirni obeščevalci.

Opuščenje in pozajljanje držav. nameštencev
«Gazzetta Ufficiale» od 28. decembra 1923. št. 2718., s katerim se veljavnost kr. odloka od 27. januarja 1923, št. 87 raztega tudi na nove pokrajine. Ta odlok vsebuje sledečo določbo, ki velja za državne nameštencev novih pokrajin: «Pravica preklicati do 31. decembra 1923. vse začasne ukrepe glede potrditve in zopetnega sprejema v službo ostane neizpremenjena. Vsak minister je zrušen tega pooblaščen, da odpusti do 30. aprila iz službe vse uradnike in uslužbence, ki se nahajajo v enem izmed sledečih položajev: a) ako se spoznajo, da so radi pomankljivega zdravlja, radi nesposobnosti, radi nezadostnega znanja italijanskega jezika, radi nezadovoljivega dela ali iz katerega drugega razloga za službo nesposobni; b) ako so že dovršili ali dovršijo do 31. decembra 1923. 35 let službe, ki se štejejo za pokojnino, vstevši leta službovanja v armadi, deželni brambali ali v orožništvu bivše monarhije, v smislu čl. 14., 17. in 18. kr. odloka od 18. februarja 1923, št. 440; c) ako so že dovršili ali pa dovršijo do 31. decembra 1923. 60. leto svoje starosti in vsaj dvajset let svoje službe. Cl. 3. pravi, da te določbe za nameštencev sodne, šolske in železniške uprave ne veljajo.

Sumljivi tipi
Iz neke vasi na Krasu smo prejeli sledeči dopis: Par dni pred božičem je prišel v našo vas elegantno oblečen gospod, kateri je takoj pri prihodu vprašal po nekem «advocatu». Našel ga je in par dni pozneje sta šla oba od hiše do hiše po več vseh v okolici. Novodošlec se je predstavil za osemkratnega milijonarja. Po hišah sta povpraševala po dekletih v starosti od 15—22 let. Obljubljala sta jim krasne službe v starih pokrajinah. Delale bi ne skoraj nič — sta pravila — ker bi bile nastavljene kot spremljevalke dam, pestunje itd. Pač pa bi imele krasno plačo od 400—500 lir na mesec. Vožnja, hrana in obleka bi jih nič ne stala. Po vseh je ta čedna družba ponujala zastopstvo za nabiranje deklet dekletom samim in tudi drugim domačinom. Morda bi se bile tem brezvestnim ljudem posrečile njihove peklenške špekulacije, da ni bilo to še pravočasno preprečeno. Poštena dekleta bi bila šla v nevednosti na limanice in bi se prodala za vedno v sužnost. To grdo početje je bilo naznanjeno karabinerjem in fašistovski milici. Gotovo je laži-milijonar čutil, da mu postaja vroče pod nogami, ter je pobegnil v Gorico, kakor pravijo. Bila je takoj uvedena preiskava. Ljudstvo je zelo ogorčeno. «Milijonar» pa naj se, ko pride v roko pravici, strogo kaznuje.

Opozorjamo naše ljudstvo na take sumljive tipe, ki se od časa do časa pojavijo v naših krajih, da se bo znalo ravnati. Obenem opozorjamo tudi polklicana oblastva, da poskrbijo, da se slični poskusi za vselej onemogočijo.

Pozdravi naših fantov-vojakov. Veselo novo leto želijo svojim bratom, sestram, znancom in dekletom: Zlobec Franc iz Konkoneleja, Sušmelj Miroslav Barkovlje, Čok Ivan Sv. Marija Magdalena, Frnetič Franc Barkovlje, Vičič Oskar Rojan, pridržani 6. polku bersaljerjev (ciklisti) v Bologni. Radovan Blaž iz Zlandaja pri Poreču, Ferdinand Brišček Barkovlje, Kozuk Josip Strunjan, Kolarič Ivan Zavljaj pri Trstu, Luzul Jakob Pula, Kapun Alojz Sv. Alojz pri Trstu, Jugovac Jernej Buje, Prelaz Peter Buje, Bernard Lazer Piran, Klabot August Piran, Stoković Domenik Dinjan, Plisko Ivan Portorose, dodeljeni 8. polku težkega topništva v Savoni.

Iz tržaškega življenja
Pet oseb v nevarnosti radi uhajanja plina. Včeraj jutraj je bil zdravnik rešilne postaje telefoničnim potom poklican v ulico Rossetti, kjer je v hiši št. 40 radi uhajanja plina postalo slabo petim osebam. Prišlih na lice mesta, je dožgal, da so 61-letna Pavla Matiasa, 20-letna Ana Matiasa, 24-letna Anita Matiasa, 69-letna vdova Eleonora Viber, vse spadajoči k isti družini, kazali lahke znake zastrupljenja s plinom. Zdravnik jih je kmalu spravil iz vsake nevarnosti. Dogašlo se je, da je nezgoda, ki bi bila lahko imela usodne posledice, povzročila pokvarjena plinova svetilka, pri kateri je tekoma noči uhajal plin.

Posledice proslavljanja novega leta. Številne nezgode pijancev. Splošno veselje, ki je vladalo v našem mestu ob priliki novega leta, je imelo tudi svoje slabe posledice. Vsakdo se je hotel v dobrem razpoloženju posloviti od starega leta. Krčme in drugi javni lokali, ki

nemudoma obvestili o dogodku rešilo postajo. Na lice mesta prihitele zdravnik je Subanovi izpral želodec, nato je dal prepeljati v mestno bolnišnico. Okrevala bo v par dneh.
Vzrok obupnemu činu Subanove je baje pripisovati nesrečnim družinskim razmeram.

DAROV
Gospod Gregor Zidar & C. daruje L. 40.— otroškemu vrtcu pri Sv. M. M. zgornji. Denar hrani blagajničar Štekar.
V odbor pol. društva «Edinost» izvoljeni Matija Žerjal in iz Boršta, ampak iz Boljunca št. 149.

Spominjajte se ob vsaki priliki «Dijaške Maticе»
Mali oglasi
se računajo po 20 stot. beseda. — Najmanjša pristojbina L. 2.—. Debele črke 40 stotink beseda. — Najmanjša pristojbina L. 4.—. Kdor išče službo, plača polovično ceno.

TRTE cepilne in sadna drevesca ima na prodaj Alojz Piščanc, Rojan, gostilna «Alla corona» 1797
KRONE, goldinarje, plačujem vedno 5 stotink več kot drugi. Edini grosist, via Ponderas 6-1. 44/1

KOVAČ PURIČ v ul. Media št. 6 izdeluje številne in v lesne rulete po ugodnih cenah. Prodaja štedilnice od L. 160.— naprej. (59)

BABICA, diplomirana, sprejema noseče. Ljubezna oskrba. Največja snaga. Tajnost. Na željo zdravniška pomoč. Govori slovensko Corso Garibaldi 23/L. 1786

SOFER, mehanik, dobro izučen išče službe pri trdkli ali privatno. Ponudbe pod «Sofera» na upravništvo. 1773

SLUŽKINJO, pridno, ki zna dobro kuhati, išče majhna družina. Weltner, via Giulia 82-11. 1795

PREDNO PRODATE zlato in srebro, vprašajte cene veliko zlatarno — urarno via Giacinto Gallina 2 (nasproti hotela Moncenisio). Velika izbira predmetov za darove. Popravila. Cene nizke. 25/2

KRONE, srebro, zlato in platin kupujem. Plačam več kot drugi. Zlatarna Povh Albert, Trst, via Mazzini 46. 58

Odvetnik
dr. Fortunat Mikuletič
je odprl svojo pisarno v Trnovem pri Ilirski Bistrici v hiši gospoda Ivana Benigarja trgovca v Trnovem št. 121. 456

Snoči okoli 22. ure je stopil v gostilno «Al buon gusto» v ulici Appiari v Rojano močno vinen neznanec ter zahteval pijačo. Krčmar, ki je uvidel, da ga ima mož že itak dovolj pod kapo, mu ni hotel dati vina. To pa je prisiljevalo razjezilo; jel je razgrajati po gostilni in nadlegovati tudi druge goste. Krčmar pa je napravil konec njegovemu razgrajanju s tem, da je kratkoval spravlil nadležnega pijanca na ulico. Tedaj pa je neznanec popolnoma zbesnel. Dal je duska svoji jezi s tem, da je udaril z roko po šipi pri vratih ter jo zdobil. Priskočil je neki mestni stražnik, ki se je nahajal tam v bližini; hotel je razgrajalca aretirati, toda ta se mu je z vso silo zoperstavil. Nastal je raos in kaos, ki je privabil na lice mesta dva orožnika. Kljub temu, da je bil neznanec ranjen na desni roki, vendar sta imela orožnika in stražnik precej opraviti predno se jim je posrečilo ukrotiti besnega. Spravilo so ga v neki avtomobil ter ga prepeljali v mestno bolnišnico. Ta je zdravnik dožgal, da ima mož nevarno rano na dlani in na zapetju desne roke; imel je prezeranji več žil in ranjeno tudi odvodnico. Ranjenec je bil še vedno zelo razburjen in ga ni bilo mogoče zaslišati; povedal je samo, da se imenuje Alojzij Negro. Mož je moral ostati v bolnišnici.

Poskušaj samomor. Včeraj popoldne je zabeznica Tereziya Suban, stara 21 let, stanujočica v ulici del Pozzo št. 3, izpila s samomorilnim namenom nekoliko jedove tinkture. Njenemu obupnemu činu so prišli na sled domači, ki so

Vsi odjemalci odlikovane specialitete «Jajčna Crema marsala» dobijo popolnoma brezplačno krasno stensko uro s 36 urnim navikom.
TVRDKA
R. Crismancich
Trst, Via Valdirivo 34
Telefon 13-59

Zobozdravnik
dr. Lojz Kraigher
specialist za bolezn. v ustih in na zobeh
sprejema za vsa zobozdravniška in zobotehniška opravila
v Gorici, na Travaliku 20 (Piazza della Vittoria 20)
od 9-12 in od 3-5. (63)

Hočete prihraniti?
Paletots (Ranglan) od L. 95.— naprej
Koške-obleke 93.—
Obleke za mladence . . . 65.—
Hlače iz debelega blaga . . 32.—
40 - Alla Città di Trieste - 40
40 - Via Caracci - 40 675

Zaloga domačih vin.
Vipavsko, istrski refoš in kraški teran. Na deb. lo in za družine **Via Cunicoli 8**, na drobno in za družine **Via Giuliani 32**.
Telefon 19-80.
Priporoča se lastnik
(486) **FR. ŠTRANČAR.**

K O Ž
kun, zlatič,
lisic,
dihurjev, vider,
jazbecov, mačk, vaverc, krčov, divjih in domačih zajcev.
D. WINDSPACH
Trst, Via Cesare Battisti 3. 10
il. nadst., vrata 16 93
Sprejemajo se pošiljave po pošti.

BANCA ADRIATICA
Ustanovljena leta 1905.
Delniška glavnica Lit. 15.000.000 — popolnoma vplačana.
Glavni sedež: Trst, Via S. Nicolò 9 (Lastna pačaja). Podružnici: ABBAZIA, ZARA.
Olajšuje vsako trgovsko operacijo z Jugoslavijo in z vzhodnimi deželami
Daje subvencije na blago, efekte in vrednosti
Otvorja kreditivne za nakup blaga. — Inkasi efektov in računov. Informacije. — Kupuje in prodaja dinarje in druge valute. Jamstvena pisama in druge operacije po najugodnejših pogojih.
Sprejema vloge v Dinarjih ter jih obrestuje najbolje po dogovoru.

PODLISTEK
Paul Bourget:
JEČA (15)
(La Geôle)
Poslovenil F. P.
— Bo, bo. Sedaj je njegova ura in na vsak način bo kateri izmed njegovih utencev, n. pr. tisti, katerega je bil poslal pred dvema mesecema, ko je bil deček bolan in ker on sam ni mogel priti. Toda teči vendar in hiti. Moj Bog! Uboga gospal Vendar je res, da bi ji ne bil smel tega storiti. Kaj pa mu je moglo biti?
— «Da, kaj je imel ta ubogi gospod? se je vprašal tudi Ivan Bourrachot, ko je hitel s kar je mogel naglim korakom iz ulice Saint-Dominique v ulico Universit, ki pelje, kakor znano, v ulico Jacob. se nahaja ta stara bolnišnica. Odgovoril mu je njegov zdravi razum priprosteke kmeta, kajti v svoji vasi je bil že slišal praviti o samomoru strica: «Ko je enkrat v družini ta misel o uničenju samega sebel Vendar pa on, ki je imel gospo tako radi In kaj še je ona njega? Tudi če bi zno-

rela, bi se prav nič ne čudil. Samo da bi bil Vernet v bolnišnici! Vse bo uredil s sodnijo. Zakaj poleg drugega je tudi to. Moja žena ima prav. Ah! Ona ima pač dobro glavo. Prav je rekla. Doktor je tul.
Spoznal je kočijo, katera je stala ob vratih bolnišnice in katere vrata je on že tolikokrat odprl pred peronom Vialisovih v zadnjih petih letih, odkar je bil Vialis domači zdravnik tega mladega zakonskega para. Prevezli so ga od svojih starišev, kateri so ga bili dobili s svoje strani od Trousseau. Ta učitelj bolnišnice je bil spoznal v Vernet-u zdravniški genij iste vrste, kakor je bil njegov, toda bolj ustvarjen za kliniko nego za laboratorij. Tu je treba podati novo sliko, namreč sliko tega velikega terapevta, ki je bil kot profesor eden izmed najslavnejših mož pariske fakultete, dasi z manj natančnosti v obliki nego Trousseau sam in z manj nego obvladujoče zgovornosti, ki jo je imel njegov tekmeč Georges Dieulafoy. Toda ako žalibog traja kaka slava samo za življenje, kakor n. pr. slava gledaliških igralcev in pevcev, velja to pač tudi o slavi zdravnikov. Po smrti živi njih spomin le v njihovih teorijah, a hipoteze, ki so danes v veljavi v medicini, se nadomestijo že jutri z drugimi. Kaj predstavljajo danes imena Broussais, Charcot, Bouchard, katerih ugled je bil nekoč suveren?

Tri patološke romane, eden o vnetju, drugi o hysteriji, tretji o pešanja prehrane. Stvarna vrednost teh višjih mož je bila nekak njihova osebna sila, ki je izginila z njimi vred. Ko so še živeli, pa je bila ta sila tako močena, da je bilo zdravljenje, ki ni v drugih rokah ničesar izdalo, v njihovih rokah uspešno. Tudi Pavel Vernet je imel tak sijaj že v najvišji meri, in to že v svoji začetni dobi, ko še ni imel onega uradnega obilježja, ki imponira bolnikom ravnotako in še bolj nego tovarišem. Bil je profesor brez stolice in samo navaden bolniški zdravnik. Toda kdor se mu je približal, je že slepo veroval vanj. S to svojo obvladujočo prepričevalno močjo je imel kmalu igrati odločilno vlogo v tem dogodku, ki je sicer bil ravno tako banalen kakor tragedija. Ako bi ne bila razsodna služkinja nastopila proti temu, da bi se njen mož obrnil do kakega slabega zdravnika istega okraja, kakor je najprej nameraval, bi bil ta samomor impulzivnega človeka brez dvoma le najkrajši dogodek dnevne kronike. Ne bi bil povzročil velike in globoke drame moralnega življenja, ki ji je bil blazni čin nesrečnega Ivana Vialis nekak krvav predgovor — drama, ki je trajala skozi vse življenje vdove in matere in ki je imela za svojo pozornico dušo, vredno vsega občudovanja.